

Jaroslava Pešicová

Malířka a grafička Jaroslava Pešicová se narodila 30. prosince 1935 v Praze. V letech 1950 až 1954 studovala na Státní grafické škole, později Vyšší škole uměleckého průmyslu v Praze (P. Dillinger, K. Tondl a K. Müller), v letech 1954 až 1960 v ateliéru malby na Akademii výtvarných umění v Praze u prof. M. Holého, absolvovala v ateliéru monumentální malby u prof. V. Sychry návrhem mozaiky pro Státní ostravské divadlo. V letech 1960 až 1962 strávila čestné roky na Akademii výtvarných umění v Praze. V roce 1963 se provdala za sochaře Františka Štokra. Samostatně vystavuje od roku 1966, kolektivních výstav se účastní od roku 1960. Byla zakládající členkou tvůrčí skupiny Elapa, krátce SVU Mánes. Od roku 1990 je členkou obnoveného SCUG Hollar. Žije a pracuje v Praze. Věnuje se malbě, kresbě, grafičce a návrhům pro textilní tvorbu. Ve svých raných dílech se vrací ke kubismu a expresionismu. Zde se také poprvé objevuje tvarová monumentalizace a světelné odhmoření — prvky provázející její další tvorbu. Světelny a přírodní symbolismus opouští koncem 60. let a věnuje se civilizačním tématům, které přináší pop art a nová figurace. V monumentálních obrazech a grafikách se opakuje námět absurdního divadla — lidové frašky, kabaretu, demonstrace krizí lidstva, nezvratnosti lidského osudu, každodennosti existence. V 80. letech se obrazy zjasňují a naplňují optimismem, jsou prodchnuty tajemstvím mýtů a odvěkých příběhů lidstva. Surrealistická snovost, naturalismus a divadelní gesta vyjadřují opojení životem.

Rozhodujícím činitelem v tvorbě Jaroslavy Pešicové je krajní koncentrace na věcný smysl a působivý účin obrazu v pracné výrazové metodě bez nahodilosti v barevnosti, v přímém řádu evokace struktury — se sklonem k velkým příběhům.

Připomeňme si nejvýznamnější období její práce. Hned první pokusy v grafice byly odvážné (rané suché jehly) — pocházející z roku 1971, kdy se začíná stýkat s vlámskou grafičkou An Goris, která u ní v Praze studovala. Vynikají féerickou závislostí na utkvělé situační vizi a zároveň prokazují dostatek rytécké jistoty v podmanění si procedury soutisku leptaných desek. Výsledné otisky připomínají zvrásněnost kořenů, kmenů a stromů, strnulou zahleděnost bludných kamenů a opakovaně přizvukují podobným námětům v kresbách uhlem a perem z předchozích deseti let. Ale už listy patřící převážně k rokům 1972-1973 pronikají k tajnosnubnému hájemství technické dokonalosti v tisku měkkého krytu a leptu v rozměru výraziva projasněného koloritu z původně matné desky. Teprve od roku 1974 vznikají — a to na dlouho — série zlidštených forem v propořní hmotě samotné — v intenzivním kontaktu tvůrkyně s malíři Františkem Ronovským, Václavem Kimlem, Otakarem Synáčkem, grafičkou Emilíí Tomanovou a s bratry Pavlem a Milanem Dřímalovými. Jestliže v kombinovaných technikách ulpívá na reflexi vlastní malby a volněji těží z introspekce, pak nové volné listy ladí v reagenci na dobové okolnosti expresivně. V mezzotintách už je citace z často odvozovaných grafických parafrází obrazů přímo zřetelná a patrná až do roku 1988. Ohlašují se i náměty ze vzpomínek z dětství v opusech v hlubotisku, kdy autorka načas opouští tradiční komornost. Objemová noblesa malovaných živých

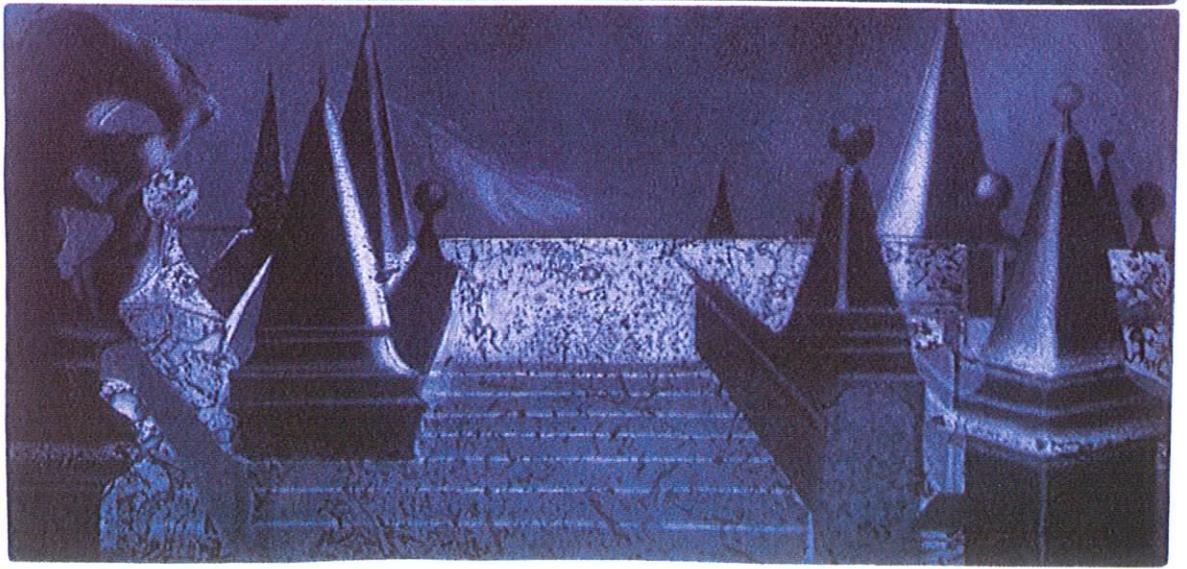
scén v těchto reminiscencích je podvědomým vyjádřením tělesnosti, iž umělkyně vášnivě paroduje sebe samu v shluku motivů — s odleskem caravaggiovských evokací, nebo také s odkazem na staré mistry z Flander. Její příznačné komponování v úrovni fascinujících akribií, které se už nikdy nevytratí, lze považovat za její skladebně estetický fenomén. Třebaže se plně vyčerpává osobní věrohodností, intimním ponorem do imaginárních proměn, nejsou staroba či mládí jediným námětem. Vždyť jsou groteskní podobou fikce, čelící stupňovanou gradaci vnitřních sil onomu panoptikálnímu klimatu honosivé společenské verbalizace velebnéhostromu poznání.

Po roce osmdesát a v posledním desetiletí především se v díle Pešicové uplatňuje prostorová sevřenosť tvarových konfigurací letících a padajících v pomyslném okřídlení — vymezením vztahu matriční plotny k závěsnému obrazu — v měditiskové barvitosti působením žíráviny v mnohovrstevnaté tónové pestrosti ku prospěchu nelíčené podoby grafických listů.

K souběžným východiskům z grafiky a malby (bibliofilské album) přibývají vstupy do jiných oblastí (kolekce kartonů pro tkané tapiserie v jindřichohradeckých dílnách z let 1981-1992).

Ale to už staronová téma vrcholí bezprostřední reflexí na kompozice předcházejícího údobí v rozvržení nestejnoročných dimenzií navzájem se prostupujících postav. Tato reflexe u Jaroslavy Pešicové se vyznačuje trvající posedlostí deklasovat oslavované pseudojistoty života. A zosobňuje i nadále autorčinu odvahu ke smělé výpovědi.

Miroslav Kudrna

Ikarův pád, 1978, akvatinta, mezzotinta, 84 x 49 cm